

STRAŽILOVO. Csiplics Bogdán szerkesztésében megjelenő népművelődési, irodalmi és művészeti szemle megerősödvé és újabb rovatokkal gazdagodva hatodik számát érte el. Ahogy írásait olvasgatjuk, mindjobban az a meggyőződésünk, hogy fejlődve betölti a tartományi jellegű kultúrszemle szerepét s hírt ad a nemzetiségi irodalmakról szellemi életünk fővárosi központjának is. — A legújabb szám bevezető kritikai tanulmányában Szlavko Leovac Andrics író költészetéről ír abból az alkalomból, hogy neves írónk hatvanadik életévébe lépett. E tanulmány méltó zászlóhajtás Andrics irodalmi munkássága előtt. — Az AVNOJ első ülésének tizedik évfordulója alkalmából a lap két verset közöl Aleckovics Mirától. — Jelentős adaléknak számít Vajdaság kultúrtörténetéhez az a munka, amelyet Kosztics Sztrahinya tett közzé a zombori szerb tanítóképző történetéről. Ezekből a sorokból veszünk tudomást arról, hogy a szerb tanítóképző 1778 május elsején kezdte meg működését Zomborban olyan körülmények között, amikor küzdelmet jelentett egy tanítóképzőt fenntartani. Így a majd két évszázados tanintézet múltja nemcsak szellemtörténeti, de szépirodalmi tematikai szempontból is értékes anyagot tartalmaz. — Mrgyanov Marinka ezuttal a vajdasági ruszinok irodalmi munkájáról számol be irodalmi folyóiratuk, a „Švetlost“ ismertetése kapcsán. Ebből nem csupán a folyóirat munkáját ismerjük meg, hanem egyben betekintést kapunk a ruszinok alkotó munkájára is. — Szépirodalmi

rovatban Raicskovics Szteván négy versét olvassuk és részletet találunk Licsina Vladimir „Így volt ez“ című regényéből. — Az említett írásokon kívül a legújabb számot színházi krónika, könyvszemle, filmszemle és a vajdasági művészeletről szóló beszámolók egészítik ki.

KULTURNI RADNIK. A horvát népköztársaság kultúregyesületeinek szövetsége ezen a címen adja ki népművelődési közlönyét, amelyet méltán nevezhetünk irodalmi folyóiratnak. Az ötödik évfolyamába lépő folyóirat a szépirodalmi munkák (Vucsetics Sime, Milicsevics Nikola, versei és Beretin Maté novellája) mellett hozza Gavella Brankó kiváló horvát rendező és dramaturg tanulmányát a „Beszélő művészetéről“, E. Pirs pedig írást ad a „Béke — a kulturális fejlődés alapja“ címmel. Vucsak Rade egy egyfölvonásos dramatizált népmesét közöl a bunjevác népeletről. Ehhez a színdarabhoz — anélkül, hogy a dramatizáló a forrásmunkát megjelölne és írna arról, hogy művéhez az anyagot Vujkov Bálint szuboticei népmese gyűjtő kötetéből vette — a „Bunjevačke narodne pripovetke“ c. kötet egyik népmeséjét alkalmazta. — Iván Curl a munkás egyesületek háború előtti harcossági tradíciójáról írt és részletes beszámolót kapunk a lapban a horvátországi új falukutató munkáról. Ez az utóbbi közlemény a falulátogató népművelő csoportok munkamódszerével ismerteti meg az olvasót. — A szövetségi folyóirat szemle-rovatával külön kell foglalkoznunk. Mozgalmi beszámoló

lőkat ad, adatokat gyűjt egybe és jelentést tesz azokról a kultúrtörékvésekről, amelyek a falu- és a tanyavilág kulturegyesületeiben szocialista szellemi életet kezdeményeznek. — A folyóirat egyébként zenei tájékoztatót és kotta-melléleteket is ad: ezzel a falusi énekkarok és zenekarok munkáját segíti elő.

KNJIZJEVNOST. Olvasónk mindig érdeklődéssel fordul a fővárosi irodalmi élet szemléje felé, hogy tájékoztatást kapjon szellemi és művészeti életünk legújabb eseményeiről. A „Knjizjevnost“ legújabb száma — ami a szépirodalmat illeti — figyelemre méltó írásokat közöl. Mindjárt az első helyen Markó Risztics naplójegyzeteivel találkozunk. Ezek a sorok a népfőlszabadító háború napjaiban íródtak s amit címül adott (Defetizmus és nacionalizmus) ki is fejezi mondanivalójának lényegét. Levelek, visszaemlékezések a napló soraiban Dedijer és Rodolyub Csolákovics könyvét idézik népi forradalmunkról és főlszabadító háborúnk nagy napjairól. — A folyóirat ezuttal a drámairodalom termékeiből is hoz részleteket. Joszip Kujundzics drámája az „Emberek látóhatár nélkül“ társadalmi drámát viszi színpadra azoknak az időszéri problémáknak az érintésével, amelyek ma annyira hiányzanak megfelelő földolgozásban színpadunkról. — A szépirodalmi rovatban Dusán Kosztics, Bozsidar Kovácsevics, Iván Lálics, verseivel találkozunk. Luigi Fiorentinó olasz lírikus négy versét Ante Cetineo ültette át szerb nyelvre. — Risztó Ratkovics „Katin a pusztában“ címmel közöl prózai írást, Haszan Kikics pedig tárcanovellát írt. — Eli Finci fordításban hozza Marcell Proust a „Leült idő nyomában“ c. regényének egy remek részletét és külön figyelmet érdemel Zorán Glusevics „Költészet, nyelv és gondolat“ című írása, amely az irodalmi nyelv leg-

főbb kérdéseivel foglalkozik. Így taglalja a nyelv és a költészet viszonyát, a szókinccs gazdagságának jelentőségét, a nyelv zeneiségét és az irodalmi nyelv jellegzetességeit. Ez az elemző tanulmány olyan kérdéseket vet föl, amelyek a többi esztétikai kérdések között megvitatásra vár. — Alekszander Dumas születésének százötvenedik évfordulója alkalmából kritikai megemlékezést olvashatunk a folyóirat októberi számában; az író — valóban — nemcsak népszerű művei hozzák közelebb hozzánk, hanem mindaz az irodalmi törekvés, amely egész életpályáját jellemezte. Dumas sokáig az úgynevezett „nemesponyva“ közé tartozott, a polgári kritika helyezte oda. Ujjászületése most, százötven év után a mi szocialista irodalmunk harca és irodalomszemlélete alapján következik be. — A szerkesztőség rövid beszámolót ad a lyublyanai írókongresszusról, Eli Finci pedig Ramuz, új regényéről írt kritikai ismertetőt. Néhány könyvszemle mellett Szima Matavuly életrajzi, könyvészeti anyagával találkozunk. — A bibliográfiai jegyzetek könyvpiacunk legújabb termékeiről tájékoztatják az olvasóközönséget.

MLADA KULTURA. A fiatal beográdi írók és költők irodalmi lapjának második száma ünnepélyes alkalmat választott: a köztársaság napján jelent meg. Olyacska Mladen a bevezetőben már beszámol arról, hogy milyen visszhangot keltett a fiatalok kezdeményezése főleg az iskolás ifjúság és az ifjúmunkások között. Van irodalmi érdeklődés: a beszámoló szerint élénkebb és fokozottabb, mint a „nagyobb“ folyóirata iránt. Az optimista hangból kiérződik, — érdemes volt lapot indítani. — Egyébként a **MLADA KULTURA** második száma már tartalomban is sokkal gazdagabb, mint az első volt. Az irodalmi ankétot a „házáról és az irodalomról“ folytatják ebben a számban is. Makszimovics

Deszánka találkozását írja le a fiatal tehetséggel. Palavesztra Predrag a háború utáni szerb költészetéről ír naplójegyzeteket, nyolc lírikus szerepel verssel a lap hasábjain, Velmar Jankovics Szvetlana pedig tárcanovellát tett közzé. — Iványi Iván, a fiatal vajdasági származású költő, műfordító és kritikus ebben a számban Ady halálának évfordulója alkalmából a forradalmi költő emlékét idézi. A pársoros megemlékezésben többek között megemlíti az eddigi Adyfordítókat: Krlezsa Miroszlávot, Crnyanszkit, Vaszilyevet, — ő maga pedig Ady három versét: a „Vér és arany“, a „Szivárvány halálát“ és „Az én két asszonyom“ című költeményeket ültette át szerb nyelvre. A műfordításokról az elismerés hangján kell szólnunk.

SZÍNPADUNK. — A szubotica-i Népszínház időszaki színházi lapjának legújabb száma — az 1952—53-as évadra szóló kettős szám — már külsőleg is komolyabb formában és igényesebb tartalommal jelent meg, mint az eddigi, meglehetősen hevenyészve összeállított számok. Az előbbieket nem is vehettük másnak a puszta műsornál, míg a mostani már jóval többet

ígér. De még mindég nem az, aminek lennie kell, csak megközelíti az igazi színházi revü szellemét. — A bevezető írás horvát és magyar nyelven a nyolcadik évad készülődéseiről és programjáról beszél. Színházi tájékoztatás ez s főleg erre is szorítkozik, jóllehet, ha már ilyen komoly külsővel folyóiratjellegű lapot adunk ki, akkor nem kellene megállnunk és megelégednünk a recenziószerű beharangozókkal. A megjelenési határidő nem sűrtet a munkatársak közül senkit s ha van idő hozzá, alaposabb kidolgozású munkákat kellene közreadni. Huska Mirkó részletesebben foglalkozhatott volna Poljákovics Mátya színpadi író munkásságával, inkább rövidített volna a tartalom-bemutatót. Mindenestre figyelemreméltó írások azok a rendezői beszámolók, amelyek a küszöbön álló bemutatókkal foglalkoznak. A „Színházi hírek“ városunk színházi életének eseményeiről számolnak be, Garay Béla pedig részletet ad „A színészet alapvető kérdései“ című most készülő könyvéből. A Mi Színpadunk e kettős száma után érdeklődéssel várjuk a következőt: remélhetőleg még jobban megközelíti azt, amit várunk: a már régóta nélkülözött színes és változatos színházi újságot.